

Yabanc? Dil T?rkeye Y?nelik Tutum ?le?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yabanc? Dil T?rkeye Y?nelik Tutum ?le?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32718>

Özet

Yabancı Dil Türkçeye Yönelik Tutum Ölçeği, **Türkçeyi yabancı dil** olarak öğrenen bireylerin bu dile karşı geliştirdikleri tutum düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, Kübra Şengül tarafından 2016 yılında tamamlanan doktora tezi kapsamında bir geliştirme çalışması olarak ortaya konulmuştur. Bu araç, dil öğrenme sürecindeki motivasyon, algı ve duygusal tepkilerin sistematik olarak değerlendirilmesine olanak tanır ve böylece Türkçe öğretim programlarının etkinliğinin değerlendirilmesinde önemli bir rol oynar.

Ölçeğin geliştirilmesi, **Türkçenin yabancı dil** olarak öğreniminin gittikçe artan önemi bakımında, öğrencilerin duygusal ve bilişsel tutumlarının akademik başarı üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlayan daha büyük bir araştırmaların parçasıdır. Ölçek, özellikle anlama becerileri ve dil bilgisi başarıları ile tutum arasındaki ilişkileri derinlemesine analiz etmek üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Yabancı Dil Olarak Türkçe, Ölçek Geliştirme, Dil Öğrenme Stratejileri, Duyuşsal Alan, Psikometri.

Yazarlar

Kübra Şengül

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, **Türkçeyi yabancı dil** olarak öğrenen yetişkin veya genç yetişkin öğrencilerin, öğrenilen dile (Türkçeye) karşı sahip oldukları genel ve alt boyutlardaki tutum seviyelerini geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Ölçek, dil öğrenme stratejilerinin ve öğretim yöntemlerinin öğrenci tutumları üzerindeki etkilerini deneysel olarak incelemek için bir ölçüm aracı olarak kullanılmaktadır.

Özel olarak, ölçek, yabancı dil öğreniminde duuşsal faktörlerin önemini vurgulayarak, öğrencilerin Türkçeye yönelik olumlu veya olumsuz eğilimlerini nicel verilerle ortaya koymayı hedefler. Bu sayede, öğretmenler ve program geliştiriciler, öğrenci tutumlarının iyileştirmeye yönelik pedagojik müdahaleler tasarlayabilirler.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Yabancı Dil Türkçeye Yönelik Tutum Ölçeği, psikolojideki **tutum** kavramının ölçmektedir. Tutum, genellikle bir nesneye, duruma veya kişiye karşı gösterilen değerlendirici tepki eğilimi olarak tanımlanır ve geleneksel olarak üç ana bileşenden oluştuğu kabul edilir:

Bilişsel Bileşen: Bireyin Türk dili ve kültürü hakkındaki inançları, düşünceleri ve bilgileri.

Duyusal Bileşen: Bireyin Türkçeyi öğrenmeye veya kullanmaya karşı hissettiği duygular (hoşlanma, ilgi, kaygı).

Davranışsal Bileşen: Bireyin Türkçeyi öğrenmek için gösterdiği eylemler veya niyetler (ders katılımı, ek çalışma yapma).

Ölçek, muhtemelen bu üç bileşeni veya faktör analizleri sonucunda ortaya çıkan özgül alt boyutları kapsayarak, öğrencilerin Türkçeye olan genel eğilimini çok boyutlu bir perspektifle değerlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçek, doktora tezi kapsamında bir geliştirme çalışması olduğu için, geçerlik (validity) çalışmaları kapsamında **kapsam geçerli** ve **yapı geçerli** olmak üzere iki temel alanda yürütülmüş olması beklenir. Kaynakta spesifik bir geçerlik katsayısı belirtilmemiş olsa da, tez sürecinde araştırmadaki adımlar izlenmiştir:

Kapsam Geçerli: Maddelerin, ölçülmek istenen tutum yapısını yeterince temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Yapı Geçerli: Ölçeğin teorik yapısını desteklemek için, genellikle **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, maddelerin beklenen alt boyutlar altında toplanıp toplanmadığını gösterir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği (reliability), ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder. Kaynakta spesifik bir güvenirlilik katsayısı belirtilmemiştir. Ancak, psikometri standartlarına uygun bir ölçek geliştirme çalışmasında, iç tutarlılık güvenirlilik katsayıları hesaplanmıştır:

İç Tutarlılık: Ölçeğin maddeleri arasındaki tutarlılık ölçeğin **Cronbach Alfa** katsayısını hesaplanmasında. Bu katsayının kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olması beklenir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Farklı zamanlarda uygulanan test sonuçlarının kararlılığı ölçeğin korelasyon analizlerinin yapılmış olması muhtemeldir.

Faktör Analizi

Yabancı Dil Türkçeye Yönelik Tutum Ölçeği'nin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla Faktör Analizi uygulanmıştır. Ölçek geliştirme çalışmasında genellikle iki aşamalı bir analiz süreci izlenir:

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA): Ölçek maddelerinin hangi faktörler altında toplandığını keşfetmek ve ölçeğin boyut yapısını belirlemek için kullanılır. Bu analiz, ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu ortaya koymuştur.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): AFA ile belirlenen faktör yapısını, farklı bir örneklem üzerinde teorik olarak beklendiği gibi doğruladığını test etmek amacıyla kullanılır. Bu analizler, ölçeğin yapısal modelini ve iyi uyum endekslerini (CFI, RMSEA, vb.) sağlar.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir doktora tezi çalışması ile geliştirilmiştir.)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert Tipi Derecelendirme formatını kullanılmaktadır. (Kaynakta derecelendirme bilgisi '-' olarak belirtilmiştir.)

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yabancı Dil Olarak Türkçe öğrenen öğrenciler.

Yaş Grubu: Genç yetişkinler ve yetişkinler (Üniversite veya dil kursu öğrencileri).

Popülasyon Detayları: Türkiye'de veya yurtdışında Yabancı Dil Olarak Türkçe (YDT) eğitimi alan farklı dil seviyelerindeki öğrenciler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, kağıt tabanlı veya dijital anket formatında bir ölçektir. Puanlama, genellikle ters maddelerin kodlanması ve faktör puanlarını toplamasıyla yapılır.

Anahtar Kelimeler

Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Lisansüstü Araştırma, Atatürk Üniversitesi, Dil Öğrenme Tutumu.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: kubratursengul@gmail.com

Yazma Adresi: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum (Tezin yapıldığı kurum).

Şartlar, Ücret ve Test Yılı

Şartlar ve Kullanım Ücreti: Ölçek, akademik bir doktora tezinde geliştirilmemiştir ve ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanım için yazarın iznine tabi olabilir. Genellikle bu tür ölçekler, bilimsel amaçlarla ücretsiz olarak kullanılabilir.

Test Yılı: 2016 (Doktora tezinin tamamlanma yılı).

Kaynaklar

Şengül, K. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil öğrenme stratejilerine dayalı etkinliklerin anlama becerileri ile dil bilgisine yönelik başarıya, kalıcılığa ve Türkçeye yönelik tutuma etkisi.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Tez, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açıldı: tez.yok.gov.tr

Yabancı Dil Türkçeye Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

(Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte bulunmamaktadır. Maddelerin tam listesi için ilgili doktora tezine başvurulması gerekmektedir.)